

# Nis Ngim Peba Mórrag Polkagabi Timotika Ngaensingül Bóktan

Pol ini peba nôma wialómórr, wa ugón tümiün müótüdü yarilürr Rromóm (1:16-17). Wa sein sye-i amelórrón yarilürr, wamaka amkoman wirri umulürrün kolae tómbapón pama. Pol umul yarilürr wa, oya zageta blakóndase akó wa, oya arróla blakón kari pokoa. Oya dómdóm ngarkwat yarilürr tümiün müótüdü, ene solkwat ma Rrom pama ki emkórre (4:6). Polón nis ngim agóltágól nôma yarilürr Yesun [Morroal Bóktan] amgolkü, da wa Timotin ngyaunürr wankü agólóm (Apostolab Tórrmen 16:1-3). Polón tokom ngim agóltágól nôma yarilürr amgolkü, wa Timotin we yalórr Epesusüm burrmatóm ola sos ngakanóm (1 Timoti 1:3). Wa nis peba mórrag nôma winólómórr Timotika, Timoti ugón Epesusüm yarilürr.

Polón aüd zitü'lako ini peba mórrag iade wialómórr:

1. Rrom pama oya amigóp amkalóm, akó wa umul yarilürr wa, oya büdülümpükü amkal kari poko yarilürr. Da oya wirri ubi yarilürr Timoti wankü ngibürr ngürr ki amóne, solkwat oya ugón ki emkórre (4:9-21).
2. Timoti Polón wirrianbóka tangamtinürr Godón bóktan amgolde akó Yesun amkoman angun pamkolpam umulbaindi. Polón

ubi oya arüng akyanóm akó ikik akrranóm yarilürr, wa metat Godónkü ia ki zaget yarilün inzan tonarre.

3. Pol umul yarilürr ngibürr elklaza tómbapón koralórr Yesun amkoman angun pamkolpamdó Epesusüm, ne klama koke ki tómbapón kwarile. Da oya ubi Timotin umul-umulan ngitanóm yarilürr ini elklaz-abkwata akó wa laró ki tómbapóne.

### *Wirri Bóktan Zono Darrpan Pokodó Arbürrün*

Pol tóba nis ngim peba mórrag néma wialómórr Timotika, wa umul bainürr wagó, wa myamem wirribóka koke ngyabene. Timoti küsil pam yarilürr Polkagab, akó aprrapórr wa darrü Yesun amkoman angun pamóm bainürr, Pol Godón bóktan néma büdrrat yarilürr Listram. Dokyan Yesun amkoman angun pamkolpam asi koralórr Polón nidi tangamtinóp bóktan büdrratode, umulbaindi, akó sos pamkolpam ngabkande. Timoti ene darrü Yesun amkoman wató yangulürr Polón nótó tangamtilürr, akó wa Polka minggüapanan yarilürr ngibürr amkoman bangun pamkolpamdób Polón nidi tangamtinóp. Ini peba mórragdó Pol tóba dómdóm ngyaben bóktan iliólürr Timotin, wa noan amanikürr wirri arüngi tómbapónóm ene zaget Pol ne kla bókyanórr. Da wa Timotika ngambangólórr ene Yesun Morroal Bóktan metat amgolóm ibüka, Zu-koke nidi kwarilürr.

Pol Timotin akó umul-umulan ngitanórr Yesun Morroal Bóktan amoanóm, wa oya ngaen-

gógópan ne kla umul ain yarilürr. Wa oya arüngi yalórr Yesun Bóktan umul bainüm akó amgolóm amkoman moboküpi, akó Yesu Kerrison zaget tómbapónóm wirri arüngpükü akó piküp bain-gum. Wa ta akó oya wirri arüngi yalórr karrkukus zamngólóm azid aenga nómá tamle Yesunme, Polzan karrkukus zamngólórr azid aengdógab.

Pol Timotin bóktan ekyanórr sos ia ngakanóm Epesusüm. Wa oya umul-umulan ngitanórr ongyalgum pamkolpampükü ngibürr bóktanankwata. Ongyalde sab pamkolpam kokean tangnamtirre Yesun amkoman angunüm a nyabenóm Godón ubi ngarkwatódó.

Pol Timotin ta umul-umulan ngitanórr obae umulbain pamabkwata, nidi kwarilürr ola Epe-sus sosdó.

### **Ini Peba Mórragan Bóktan Zono Módágako:**

- A. Ini peba mórragan tapaku bóktan 1:1-2
- B. Pol Godón eso ekyanórr akó Timotin arüng ekyanórr 1:3-8
  1. Pol Godón eso ekyanórr Timotinkü 1:3-5
  2. Pol Timotin arüng ekyanórr zaget tómbapónóm, God oya ne kla iliónürr tómbapónóm 1:6-7
- C. Morroal Bóktan Godón zidbainankwata 1:8-14
- D. Ngibürr Yesun amkoman angun kolpama tibiób kak nómtyerre Polka 1:15-18
- E. Karrkukus zamngól müp tonarrdó, Yesu Kerrison zaget tómbapónde 2:1-13
- F. Timoti inzan zaget pam ki yarilün, Godón nótó bagürwóman ngitanda 2:14-26

- G. Godkamóm ubi-koke pamkolpama dómdóm ngürrdü ia tulmili nyabenórre 3:1-9
- H. Ngibürr umulbain bóktan 3:10-4:5
- I. Polón büdül kari pokoa akó wa sab morroal darrem ipüde 4:6-8
- J. Timoti sab ngibürr elklaza tómbapóle Polónkü 4:9-18
- K. Dómdóm alakón bóktan 4:19-22

### *Ini Peba Mórragan Tapaku Bóktan*

<sup>1</sup> Ka, Pol, ini peba mórrag kótó wialómdóla. Ka Kerriso Yesun [apostolóla] Godón ubidügab. Wa kürü zirrkapónorr bóktan büdratám pamkolpamdó arrólankwata, wa [alkamül-koke bóktan] ne kla ingrinürr. Ene [ngarkwat-koke arról] wata Kerriso Yesukama.

<sup>2</sup> Timoti, ka marüka wialómdóla. Ma kürü moboküp olomzanla.

Ka tóredóla, [gail tonarr], gyaur, akó paud asi ki kwarilün marüka, God mibü Abdógab akó Kerriso Yesu, mibü [Lod].

### *Pol Godón Eso Ekyanórr akó Timotin Arüng Ekyanórr*

<sup>3</sup> Ka Godón eso akyandóla, ka noan [ótókdóla], kürü abalbobatalazan oya ótok kwarilürr, umuldi ka darrü kolae koke tónggapórró. Ka Godón eso akyandóla, ka tóre nóma bakodóla marünkü blaman tonarr, irrüb ngürr. <sup>4</sup> Kazan gyagüpi amanikdóla ma yón namülnürrü, mi nóma bürrgratürri, kürü wirri ubia marü asenóm, zitülkus ka umulóla wagó, sab kürü büb bagürwóma gwarrarrón yarile. <sup>5</sup> Kürü

ngambangólda marü Yesun amkoman angun amkomana. Ngaen-gógópan marü óp bobat Lois akó marü aip Yunis ibü amkoman bangun amkoman yarilürr, akó ka wirri umulóla wagó, marü amkoman bangun ta amkomana.

<sup>6</sup> Ini zitulkusdü kürü ubia marü akó umul-umulan ngitanóm, God marü gaodó myónürr tóba zaget tónggapónóm, akó ma ene zaget akó amkoman moboküpi tónggapolo ene dadan tonarre darrü olomazan ur wirri ainda. God marü [gyaur kla] mókyanórr samuan ngark-watódó oya zaget tónggapónóm, ka marüka kólba tang nis nóma nómngyerró akó tóre ekorró marünkü. <sup>7</sup> Gumüm bain-gu Godón zaget tónggapónóm, zitulkus God mibü ne Samu\* tókyenóp mibü koke gum-guman ngibtanda. A ene Samua mibü moboküp arüngan ngibtanda, mibü tangbamtinda mibü [moboküpdu ubi] ngibürr kolpamdó bómtyanóm, akó wa mibü tangbamtinda mibü ubi akó tórrmen balngomólóm.

### *Morroal Bóktan Godón Zidbainankwata*

<sup>8</sup> Da büód koke namülünke pamkolpamdó bóktanóm, ma umul ne pokola mibü Lodónkwata, ó büód koke namülünke kürüka, enana ka tümün müótüdümla Lodón ngidü. Ma wata azid aenglo kazanla Yesun [Morroal Bóktananme]. God marü arüng mókyene azid aengóm. <sup>9</sup> God mibü wató zid tinóp akó mibü ngibtaunóp [kolkal] ngyabenóm Godón ilküpdu. Wa ini kla koke tónzapónórr ene zitulkusdü,

---

\* <sup>1:7</sup> Samu: Ki umul-kókakla ini samu ia büban samua, ta ia Godón Samua.

mi ngibürr morroal elklaza tómbapónóp, a oya angrirrún bóktananme akó oya gyauranme. Ngaen-ngaen, God ini tüp solkwat tónggapónórr, wa bóktan ingrinürr tóba gail tonarr okaka amzazilüm Kerriso Yesun zirrapónóm ini tüpdü pamkolpam zid bainüm. <sup>10</sup> A errkyá ini tonarrdó, God oya gyaur okaka simzazilürr mibüka mibü Zidbain Pamdóma, Kerriso Yesu, nótó tamórr ini tüpdü. Yesu nóma narrótókórr akó türsümülürr, wa büdülan arüng elakónórr. Akó wa alakón-koke arról okaka simzazilürr Morroal Bóktandóma.

<sup>11</sup> Ini Morroal Bóktan büdratám pamkolpamdó blaman bwób-bwób, God kürü küngrinürr apostol akó umulbain pamóm. <sup>12</sup> Ini zitulkusdü ka igósidi azid aengdóla aini tümün müótüdü Yesu Kerrison ngidü. A ka büód kokela tümün müótüdü nemela, zitulkus ka ne olombóka umulóla ka noan amkoman yangurru, akó zitulkus ka amkoman karrkukusi angundóla, wa gaodóma adlangóm kókó dómdóm Ngürr, wa kürü ne kla küliónürr ngabkanóm.<sup>†</sup>

<sup>13</sup> Timoti, ma ene amkoman bóktan kar-kukus emoalónke, ma ne bóktan arrkrrurrü kürükagab. Ini kla tómbapónke amkoman bangunpükü akó moboküpdu ubipükü. Ma gaodó namulo, zitulkus ma dabyórrünla Kerriso Yesuka. <sup>14</sup> Adlang namülünke God marü ne amkoman bóktan mókyanórr. Godón Samua,

---

<sup>†</sup> **1:12** wa kürü ne kla küliónürr ngabkanóm, Grrik bóktanan darrü kùp módóga: ka oya ne kla iliórrü ngabkanóm.

mibü büb kugupidü nótó ngyabenda, marü wató tangmamtile.

*Ngibürr Yesun Amkoman Angun Kolpama  
Tibiób Kak Nómtyerre Polka*

<sup>15</sup> Ma arrkrrurrü wa, blaman Yesun amkoman angun pamkolpam Eisia<sup>‡</sup> Prrobinsdü nidi ngyabendako, tibiób kak kürü kómytenóp. Pigelus akó Ermogenes ta inzan tibiób kak kürü kómytarri. <sup>16</sup> A Onesiporus wa amkoman gódam yarilürr. Lod gyaur ki okaka imzazil Onesiporusün müót kolpamdó, zitulkus wa abün münüm kürü angónsangón akó tangamtin yarilürr. Wa büód ta koke yarilürr, enanla ka tümün müótüdü. <sup>17</sup> A wá nóma tübzilürr Rrom wirri basirrdü, wa kürü wirri arüngi kyamküller blaman pokodóma, kókó wa kürü kósenórr ka ne namülnürrü. <sup>18</sup> Lod oyaka tóba gyaur okaka ki imzazil ene dómdóm Ngürrdü! Timoti, ma wirri umulóla, wa nigó blaman elklaza-e kürü tangkamtinürr, Epesusüm.

## 2

*Karrukus Zamngól Müp Tonarrdó, Yesu Ker-rison Zaget Tómbapónde*

<sup>1</sup> Da mató, Timoti, nótó kürü olomzanla, ma karrukus namülün Lodón zagetódó. Ma

---

<sup>‡</sup> **1:15** Polón tonarrdó, Eisia darrü Rrom prrobins yarilürr. Erkya ene poko Tórrki kanrridü pokoa, Eisia Maenorr kugupidü.

gaodómla arüngüm Kerriso Yesun [gail tonarranme]. <sup>2</sup> Ma kürü kurkrrurrü bóktan umulbaindi abün pamkolpamab wapi. Ene pamkolpam umulako wagó, ene bóktan, ka ne kla adrarró, wa amkomana. Ma ene dadan bóktan umul ninünümo ene ngibürr amkoman angun pamkolpam, ma amkoman nibiób bangundóla akó gaodó nidi korale ngibürr pamkolpam umul bainüm.

<sup>3</sup> Ma karrkukus zamngólke müp tonarrdó Kerriso Yesun ngidü, kazanla. Mi wata Kerriso Yesun mamoan koralo, morroal Rrom gazirr pama gazirr singüldü wirri ngi pamzan mamoanda. <sup>4</sup> Gazirr pama, gazirr zaget nótó tómbapónda, koke busotubso yarile ngibürr kla tómbapónóm. Ini pokodó wa tóba gazirr singüldü wirri ngi pam bagürwóman ngitanda. <sup>5</sup> Ene dadan ngarkwatódó, buso pama ne nóma busoda barngin pokodó ngibürr barngin pampükü, wa wata barngin gida mamoan yarile. Wa ene gida ne nóma alkamüle, wa darrem kla\* koke ipüde, enana wa ngaen-gógópan tame. <sup>6</sup> Ngaon pam, nótó ngaonda ngón ngagón-koke, wa ngaen-gógópan olom módóga abülan poko apadóm. <sup>7</sup> Gyagüpi wam ka ne poko bóktandóla, zitülkus Lod sab marü tangmamtine apadóm, ka amkoman laró poko bóktanóm kaindóla.

<sup>8</sup> Yesu Kerrison gyagüpi amanik, [Deibidün] bobat nótóke, God noan irsümülürr büdüldügab. Ini wa [Morroal Bóktana], ka

---

\* <sup>2:5</sup> darrem kla: Polón ngyaben tonarrdó darrem we kla yarilürr, singül müóngdur, ne kla tónggapórróna nugup pórnge-e ó puli.

ne bóktan amgoldóla pamkolpamdo. <sup>9</sup> Ka azid aengdóla, zitulkus ka ini bóktan büdratla, akó ka sein sye-i arümürrünla aini tümün müötüdü wamaka ka amkoman kolae pamla. A Godón bóktan sein sye-i arümürrün kokea. <sup>10</sup> Da móðoga, ka karrkukus zamngoldóla, enana ka azid aengdóla, igosum God tóba alearrón pamkolpam ta inzan zid nirre Kerriso Yesukama. Akó i sab metat korale usakü [wirri kómal zyöndü], wa nólamase. <sup>11</sup> Igó bóktanbarra wata amkoman bóktana:

Mi ne wankü nómá narrbarirru,  
da mi akó sab wankü ngyabenórre.

<sup>12</sup> Mi ne karrkukus nómá bórongo, enana mi azid aeng koralo,  
da mi sab kingzan kwarilo, wankü balngomólóm.

Mi ne nómá yalpirre igó, mi umul-kókakla oyabóka,  
da wa akó sab mibü inzan talpirre.

<sup>13</sup> Mi ne koke nómá tómbapónórre Yesu Kerriso mibü ne pokyo byalda tómbapónóm,  
wa ma sab wata tómbapóne, wa ne pokyo bóktanórr tómbapónóm,  
zitulkus wa metat tómbapónda, wa ne [alkamül-koke bóktan] angrinda.

*Timoti Inzan Zaget Pam Ki Yarilün, Godón Nótó Bagürwóman Ngitanda*

<sup>14</sup> Ma metat amkoman angun pamkolpam ini elklaza akó umul-umulan ngintinünümo. Ibü arüng bóktan nokyenónómo Godón obzek kwata, ongyalgum bóktan oporan küpankwata. Ene inzan ongyaltongyalan küp babulana, da

ene pamkolpamab gyagüpitótók gonggo bainda nidi arrkrrudako inzan ongyaltongyal. <sup>15</sup> Arüng kóbó ipadlónke moba okaka bümzazilüm Godka inzan tonarre God gyagüpitótók yarile wagó, ma morroal olomla. Inzan namülün wamaka zaget pama morroal nótó zagetóda akó zitülkus babul noane büód aenggum tóba zagetódágab, oya singüldü pama nóma ngakanda. Akó inzan pam namülün amkoman bóktan umul nótóke akó dümdüm nótó umul bainda. <sup>16</sup> Ma gonggo bóktan gum bangón namülün Godón koke ne bóktana agürda, zitülkus pamkolpama ini poko nidi bóktandako, i Godkamóm ubi-koke kolpamako, ama i sab Godkamóm wirri ubi-koke kolpam kwarile. <sup>17</sup> Akó darrü zitülkus módóga, ibü gonggo bóktana gwarróne, wamaka wagülünga dudu büb azid ekyene akó emkólesa. Ene pamkolpamab kugupidü nis pam nisamli, Imenaeus akó Piletus. <sup>18</sup> Ini nis pam nisa tibiób kak kuri nómtyarri amkoman bóktandó, bóktande wagó, God mibü, amkoman angun pamkolpam, kuri sirsine büdüldügab. Ini bóktananme, i ngibürr amkoman bangun pamkolpamab amkoman bangun kolae baindamli. <sup>19</sup> A Godón amkoman angun pamkolpama wamaka zürük ingülküp zitülgan bórrangórrónako, darrü pama kokean aunau-nan ngitine, akó i sab kokean piküp bairre amkoman bangunüm. Ini nis bóktan nis ene ingülküp zitülkusdü wialómórrónamli. Ngaen-gógópan bóktan módóga, “Lod umula oya pamkolpam nidipako.” Akó darrü bóktan ama yóni igó, “Nidi

bóktandako wagó, i Lodón mamoandako, i wata  
kak nómtyerre kolae tonarrdó.”

**20** Yesun amkoman angun pamkolpam inzanako, wamaka darrü-darrü alongalo klamako mórrrel paman müót kugupidü. Ngibürr alongalo kla [golde] ó [silba-e] tómbapórrónako, a ngibürr ta nugupi ó mariti tómbapórrónako. Pamkolpama alo noma bamnguldako wirri tóre ngürrankü, i golde ó silba-e tómbapórrón alongalo kla azebdako. Pamkolpama nugupi ó mariti tómbapórrón alongalo kla azebdako popa ngürrdü. **21** Dadan ngarkwatódó, darrü amkoman bangun pama ne tóba kolae tonarrdógab noma byalünge, blaman ene kolae tonarr ka ne kla ngiblina, da wa sab gaodó yarile Godón zaget tónggapónóm. Wa sab inzan yarile wamaka alongalo klama, pamkolpama ne kla yazebrre i noma alo bamngurre wirri tóre ngürrankü, zitülkus wa sab [kolkal] yarile Godón ilküpü. Akó módoga, oya Wirri Pam, Lod nótóke, gaodó yarile oya Zagetan ngitanóm. Wa blaman tonarr zangórrón yarile morroal Zagetóm.

**22** Da Timoti, ma gum bangón namülünke ene kolaean elklaza ngibürr küsil pamab wirri ubi ne klamako tómbapónóm. Arüng kóbó ipadlonke [dümdüm tonarr] tólbaelóm, Godón amkoman angunüm, [moboküpü ubi] ngibürr pamkolpamdó amtyanóm, akó paudi nyabenóm ngibürr pamkolpampükü. Ma arüng kóbó ipadlonke ini kla tómbapónóm ene pamkolpampükü nidi tóredako Lodka kolkal moboküpü. **23** Ma gonggo akó küp-koke murr bazeb bóktan gum bangolónke, zitülkus

ma umulóla wagó, pamkolpama nóma murr bazeb korale, ene bóktana ibü ongyaldó amarruda. <sup>24</sup> Akó Lodón zaget pama koke ongyal yarile. A wa wata morroal tonarr yarile blaman pamkolpamdó. Wa gaodó yarile Godón Bóktan umul bainüm. Akó wa zao-zao yarile, a wa ngürsilüm büsai koke baile. <sup>25</sup> Wa wata mórmóke dümdüm ain yarile wankü nidi bóka bamgündako, igósüm God aprrapórr ibü ok nirre Godka byalüngüm tibiób kolae tonarrdógabi. I sab igósidi amkoman bóktan umul korale. <sup>26</sup> Akó i sab emzyetórre amkoman bóktan ia laróga, ó obae bóktan ia laróga, akó i [debólan] didügab kórzirre, ibü nótó bu-miögürr wamaka darrü oloma lar amige die. Wa ngaen-gógópan ibü bumiögürr oya ubi elklaza tómbapónóm.

### 3

#### *Godkamóm Ubi-koke Pamkolpama Dómdóm Ngürrdü Ia Tulumili Ngyabenórre*

<sup>1</sup> A ma ini bóktan umul ki namüla: Dómdóm ngürrdü sab müp tonarra tómbapónorrre. Ene tonarrdó pamkolpama Godkamóm ubi-koke térrmen tómbapón korale. <sup>2</sup> I sab darrpan-darrpana tibióban ngabkan korale akó ibü [moboküpü ibü] manidü korale. I sab ikub bagür korale wagó, i wirri elklaza tómbapóndako. I gyagüpi tótók korale wagó, i morroalako ngibürr pamkolpamdó. I sab kolae bóktan amanórre ngibürr pamkolpamdó. I sab tibiób aipalabalab bóktan koke arrkrru

korale. I sab eso bóktan koke bóktañórre, ibü nidi tangbamtinórre. I Godón koke [ótók] korale. <sup>3</sup> I sab gyaur-koke korale ngibürr kolpamidó, enana ibü aipalabal ó zonaretal nidipko. I sab koke barrgorre ngibürr kolpama ne kolae tómbapónórre ibüka. I wata obae bóktan koke alión korale ngibürr pamkolpamabkwata panzedó. I gaodó koke korale tibiób büban ubi balngomólóm. I sab gyaur-koke korale a ma ngibürr kolpam azid nüliónórre. I sab morroal tulmil alzizi boman korale. <sup>4</sup> I sab tibiób gómdamal kolae kolpamab tangdó urrbule. I sab zóngang korale elklaza tómbapónóm gyagüpitótók-koke. I sab tibiób bagürnórre. Ibü ubi tibiób büban ubi tómbapónóm yarile akó ibü moboküpdu ubi koke yarile Godka. <sup>5</sup> I sab igó térrmen tulmil tómbapónórre wamaka i Godón amkoman angundako, a i sab aibóka bangónórre Godón arüng apadóm ibü ngyaben dümdüm bainüm. Timoti, ma ibü kak bómtyan namulo, inzan nidi ngyabendako.\*

<sup>6</sup> Ma ene pamkolpam kak bómtyan namulo, zitulkus ngibürr ene pamkolpama ngibürr pamkolpam ilklió bülióndako, igósüm i gaodómako ibü müötüdü barrbüñüm. Ibü müötüdüzan barrbündako, i peterre moboküp kol iklió bülióndako ibü gyagüpitótók amkoman angunüm. Ene kola abün kolae tonarr kuri tómbapónónóp akó ene kolae tonarr inzanako wamaka wirri müppükümako. Akó blaman

---

\* <sup>3:5</sup> Timotin ini arüng bóktan akyande, Pol igó nómtyenóp ene kolae pamkolpam ugón ola asi kwarilürr.

ia kolaean ubia ibü balngomoldako. <sup>7</sup> I metat küsil bóktan arrkrrudako, a i ma gaodó kokeako amkoman bóktan amzyatóm. <sup>8</sup> Ngaengaen, nis pam nis namülnürri ngi Zanes akó Zambrres.<sup>†</sup> Dadan ngarkwatódó i Moseska bóka bamgün namülnürri, ene kolae pama amkoman bóktandó bóka bamgündako. Ibü gyagüpítótók dümdüm kokeako akó i amarrónako, zitülkus ibü amkoman angun amkoman kokeako. <sup>9</sup> A sab i gaodó koke korale pamkolpam ilklió büliónüm barrkyan kokrrapóm, zitülkus blamana sab ibü gonggo tulmil emzyetórre, dadan pokozan tómbapónónóp Zanes a Zambrres ibüka.

### *Ngibürr Umlbain Bóktan*

<sup>10</sup> A mató, Timoti, ma kürü umulbain bóktan kuri mamoarró, kürü ngyaben tulmil, kürü ngyabenan angrirrún bóktan,<sup>‡</sup> akó kürü amkoman angun. Ma umulóla ka zao-zao namülnürrü blaman ia-ia pamkolpampükü kürü kle-kle nidi ngakan koralórr, akó ma umulóla wagó, kürü moboküpüdü ubi ngibürr pamkolpamdó yarilürr. Ma umulóla ka karrkukus zamngórró enana morroal ó müp tonarra nóma togoblórr. Ma blaman ini kla umulóla, akó ma tikó ipadórró kürü

---

<sup>† 3:8</sup> Zanes akó Zambrres, ene nis ngi nis wialómorrón babulamli Godón Bukdü darrü pokodó, a Zu póep ngarkwatódágab i nis Izipt wapi pamamli Moseska nidi bóka bamgün namülnürri (Bazeb Tonarr 7:11, 22). <sup>‡ 3:10</sup> Polón ngyabenan angrirrún bóktan inzan yarilürr; Godón bóktan amgolóm akó umulbainüm, akó Yesun amkoman angun pamkolpam tangbóleanóm ibü amkoman bangun dódórr bainüm.

mamoanóm. <sup>11</sup> Ma azid aengrró dadan tonarre kazan azid aengrró, akó kolpama marü wirri müp alión koralórr dadan tonarre kolpama kürü wirri müpzan alión koralórr ini wirri basirrdü: Antiok, Ikonium, akó Listrra. § A Lod kürü wató zid kyónürr blaman ini ne kolae tulmildügab. <sup>12</sup> Anda, pamkolpama sab blaman Kerriso Yesun amkoman angun pamkolpam wirri müp nüliónórre, nibiób ubi asine nyabenóm Godón ubi ngarkwatódó. <sup>13</sup> A kolaean pamkolpam akó ilklió bülión pam sab asi kwarile. I errkyá kolaean kla tómbapóndako, olgab sab ma akó amkoman wirri kolaean elklaza tómbapónórre. I pamkolpam ilklió bülióndako akó pamkolpama ibü ilklió bülióndako. <sup>14</sup> A mató, Timoti, ma amkoman bóktan wata metat amkoman angun namülün, marü ne kla umul minóp, zitülkus ma umulóla marü ini bóktan nidi umul minóp\* akó ma amkoman karrkukusi angundóla ibü bóktan amkomana. <sup>15</sup> Akó ma umulóla wagó, mazan dódórr bain namülnürri, i marü Godón Gyabi Wibalómórrón Bóktandógab umul ain namülnürri. Ini Bóktan gaodóma marü [wirri gyagüpítótók] akyanóm, umulüm wagó, ma wata Kerriso Yesun amkoman angun namulo zid bainüm. <sup>16</sup> Blaman tóba Wibalómórrón Bóktan, God ibü gyagüpítótókdó irrbünürr nidi winólómóp. Akó ene Bóktana mibü tangbamtinda amkoman bóktan umul bainüm, pamkolpam bagóm kle-kle elklaza

---

§ **3:11** Timoti Listrra basirr pam yarilürr, da wa umul yarilürr ola ia pamkolpama nyaben koralórr. \* **3:14** Timotin idi umul inóp: oya aip, oya aipbobat, akó Pol.

nidi tómbapóndako, pamkolpam dümdüm bütanóm, akó pamkolpam umul bainüm dümdüm ngyabenóm. <sup>17</sup> Godón Bóktana mibü tangbamtinda ini blaman elklaza tómbapónóm. Ene igósüm, darrü oloma Godón zaget nótó tónggapónda, sab gaodó akó umul yarile blaman morroal zaget tómbapónóm.

## 4

<sup>1</sup> Gyagüpi amanik, Kerriso Yesu sab zaz nirre arról nidipako akó büdül nidipako, akó wa sab okaka tübine tüp alngomólóm Kingzan. Oya wapi akó Godón wapi, ka marü wirri arüngi ayaldóla igó: <sup>2</sup> Godón bóktan amgolólónke. Blaman tonarr zangórrón namülünke, ia morroal ó kolae tonarr nómada ini bóktan amgolóm. Pamkolpam dümdüm bütan namülünke, ibü bag namülünke, akó ibü arüng bütan namülünke morroal elklaza tómbapónóm. Ma amkoman zao-zao namulo ini elklaza nóma tómbapolo akó ma ibü dümdüm umulbain namülünke. <sup>3</sup> Inzan umul bain namülünke, zitülkus tonarra sab tame, pamkolpama sab ubi koke bairre dümdüm umulbain bóktan arrkrrum. A tibiób ubi ngarkwatódó, i abün umulbain pam arrkrru kwarile, darrü-darrü bóktan nidi umulbain kwarile. Ene umulbain pama bóktan amarru kwarile ibüka, nibiób güblanga algübagüsdako ene bóktan arrkrum. <sup>4</sup> Pamkolpama sab tibiób güblang murrausórre amkoman bóktandógab. A i sab obae ólpóep arrkrru akó amkoman angun korale. <sup>5</sup> A mató, Timoti, ma wata blaman tonarr dümdüm gyagüpítótókpükü namulo ia

laró pokoa tómbapónórre. Karrkukus zamngól namülünke ma azid nómá aenglo. Ma Godón [Morroal Bóktan] müsirrga ain paman zaget tómbapón namulo. Blaman zaget morroal tómbapónke, marü God ne zaget müliónürr.

*Polón Büdül Kari Pokoa akó Wa Sab Morroal Darrem Ipüde*

<sup>6</sup> Ka marü ini arüng bóktan alióndóla, zitulkus kürü arról anón [gyaur klamzana], [prrista] ne kla akanda [altadó].<sup>\*</sup> Oya küp módóga: tonarra kuri tugupurr tübine kürü ini tüp amgatóm.<sup>7</sup> Ka wa Lodónkü zaget morroal kuri tómbapórró. Ka ene zaget kuri elakórró, Kerriso Yesu ne kla kókyanórr kürü tónggapónóm. Ka koke piküp bairrü Yesun akó oya Morroal Bóktan amkoman angun akó amgol. <sup>8</sup> Errkya morroal darrema kürü akyandase, zitulkus kürü ngyaben dümdüm yarile akó Lodón ubi ngarkwatódó. Lod, pamkolpam dümdüm nótó zaz bain yarile, wa sab kürü darrem kla kókyene, ene Ngürrdü wa blaman pamkolpam nómá zaz bain yarile. A wa sab wata kólbanan koke kókyene ene darrem. Wa sab blaman pamkolpam darrem nüliónórre, nae nidi amandako oya okaka bainüm.

*Timoti Sab Ngibürr Elklaza Tómbapóle Polónkü*

---

\* **4:6** Bazeb Tonarr pebadó 29:38-41 ma etangke Godón gyaur kla aliónbóka blaman irrbi akó simaman. Prrista waen sokol akan yarilürr [sip] kupodó akó [witüdü] alta kwitudü ne kla bamnguldako. Ini waen igó ngiliandako, anón gyaur kla. Ene dómdóm alakón pokó módóga.

**9** Timoti, arüng kóbó ipadlónke kürüka tótókóm büsai-büsai, **10** zitülkus mibü zonaret Yesun ngidü Demas kürü kuri kümgatórr. Wa kuri wamórr Tesalonika wirri basirrdü. Wa kürü kümgatórr, zitülkus oya ubi tómbapónoma elklaza ne klamko ini tüpdü. Krresens wa kuri wamórr Galatia bwóbdü, akó Taetus Dalmeisia bwóbdü kuri wamórr. **11** Wata Luk aini asine kankü. Ma ala nöma tamo, Makón gyaurka esenke da usadi turramke, zitülkus wa sab gaodó yarile kürü tangamtinüm aini, ka enezan zagetla Lodónkü. **12** Ka Tikikusün zirrapórró Epesus wirri basirrdü. **‡ 13** Ma nöma tamo, gyaurka sidódke tumum baten mórrkenyórr, ka ne kla amgatórró Trroas wirri basirrdü Karrpusün müötüdü. Gyaurka, kürü [arrngamórrón peba] simarruamke. Kürü wirri ubia ene ne peba-o [sip] sopae-e tómbapórrón.

**14** Aleksanda, kopa§ poko-e elklaza tómbapón pam, kürü wirri müp küliónürr ka kólba Zaget nöma tómbapón namülnürrü. Lod sab oya darrém ekyene, wa ne kolae tórrmen tómbapónórr. **15** Oyaka ma umul-umul namülünke, zitülkus wa mibü bóktandó wirri arüngi bóka bamgün yarilürr.

**16** Ka ngaen-gógópan nöma zamngórró zazón obzek kwata aini Rromóm kólba bódlangóm

---

**4:10** Kolosi 4:4; Pilimon 1:24    † **4:10** Krresens akó Taetus aprrapórr Polón amgatrri Godón Zaget tómbapónóm.    **4:12**

Apostolab Tórrmen 20:4; Epesus 6:21; Kolosi 4:7; Taetus 3:12

‡ **4:12** Timoti tüób Epesusüm yarilürr, Pol ini peba mórrag nöma wialómórr.    § **4:14** Ini pama wata darrpan ini kla koke tómbapón yarilürr kopa-e, wa ta elklaza tómbapón yarilürr ayane akó ngibürr karrkukus kla.

ibüka, kürü nidi kumigóp, darrü oloma koke tamórr kürünkü bóktanóm. Blamana kürü kümgütóp. God ibü ini kolae ki norrgorre.

<sup>17</sup> A Lod kankü ola asi yarilürr akó wa kürü arüng kókyanórr, igósüm ka gaodó namülnürrü adrratóm blaman bóktan Yesu Kerrisonkwata. Akó blaman Zu-koke pamkolpam, ola nidi koralórr, gaodó kwarilürr arrkrrum. Akó Lod kürü zid kyónürr [laeongan] taedógabi.\* <sup>18</sup> Lod sab kürü zid kyóle blaman kolaean tulmildügabi, darrü pama kürüka ne kla tómbapóle, akó wa kürü küdüde tóba kwitüm Bwóbdü, wa ne balngomólda Kingzan. Ka sab ola namulo metat zidbain bwóbdü. Mi Godón ngi wirri kwitüm ki emngyelnórre metat-metat! [Amen].

### *Dómdóm Alakón Bóktan*

<sup>19</sup> Kürü morroal yawal bóktan nókyanke Prrisila akó Akwila,<sup>†</sup> akó Onesiporusün müót kolpam. <sup>20</sup> Errastus Korrint wirri basirrdü burrmatórr, a ka Trropimusün Miletus wirri basirrdü amgüta, zitulkus wa azid yarilürr. <sup>21</sup> Da ma arüng kóbó ipadke ala tótókóm ngaen-gógópan, solkwat güb melpala togobe.<sup>‡</sup> Yubulus marü morroal yawal bóktan akyanda akó Pudens, Linus, Klaodia, akó blaman ngibürr [zonaretal] morroal yawal bóktan alióndako marü.

---

\* **4:17** Rrom wirri pama ngibürr tonarr igó kolae darrem alión kwarilürr, pamkolpam tangandó bórrangóm laeongan obzek kwata ibü akrranóm. † **4:19** Akwila akó Prrisila müörkwógi namülnürri (Apostolab Tórrmen 18:2). ‡ **4:21** Timoti buti ki tame a buta ma güb melpaldó koke agóltagól kwarilürr, zitulkus wóra abün münüm wirribóka buso yarilürr ene tonarrdó.

**22** Timoti, ka tóredóla, Lod asi ki yarilün  
marüka akó Lodón [gail tonarr] asi ki yarilün  
yabü blamandó.

**Godón Buk**  
**Portions of the Holy Bible in the Gizrra language of**  
**Western Province, Papua New Guinea**  
**Buk Baibel long tokples Gizrra long Niugini**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gizrra

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-02-22

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

d83b2e14-c797-5499-b582-de63912ac614